

Husholdningenes finansregnskap for 2024

Finansielle sektorregnskaper

Marit Eline Sand og Jon Ivar Røstadsand

TALL

SOM FORTELLER

RAPPORTER / REPORTS

2025/10

I serien Rapporter publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

© Statistisk sentralbyrå

Publisert: 16. mai 2025

ISBN 978-82-587-2010-9 (elektronisk)

ISSN 1892-7513 (elektronisk)

Standardtegn i tabeller	Symbol
Ikke mulig å oppgi tall Tall finnes ikke på dette tidspunktet fordi kategorien ikke var i bruk da tallene ble samlet inn.	.
Tallgrunnlag mangler Tall er ikke kommet inn i våre databaser eller er for usikre til å publiseres.	..
Vises ikke av konfidensialitetshensyn Tall publiseres ikke for å unngå å identifisere personer eller virksomheter.	:
Desimaltegn	,

Forord

Husholdningenes finansregnskap for 2024 er den femte rapporten som oppsummerer hovedbildet for husholdningene i det finansielle sektorregnskapet ved utgangen av det siste statistikkåret. Arbeidet med rapporten har to mål.

For det første beskrives husholdningenes nettofordringer/finansielle formue ved utgangen av 2024. Analysen omfatter en detaljert gjennomgang av finansielle eiendeler, gjeld og beholdningsendringene som har funnet sted i løpet av året. Rapporten retter søkelyset mot den siste femårsperioden, og ser på utviklingen i 2024 i sammenheng med tidsseriene for de fire øvrige årene.

For det andre legges det vekt på å forklare statistikken. Både definisjoner og spesielle hendelser forklares mer detaljert enn det som er vanlig i artikler som publiseres samtidig med frigivningen av statistikken på ssb.no. Ofte blir det lagt for liten vekt på forklaringene bak tallene i en hektisk kvartalsrunde, og arbeidet med rapporten for 2024 har som ambisjon å tette noen av forklaringshullene på dette området.

Analysene i denne rapporten bygger på finansregnskapsstatistikken som ble publisert 6. mars 2025.

Statistisk sentralbyrå, 12.05.2025

Lasse Sandberg

Sammendrag

Husholdningene styrket sin finansielle stilling ifølge finansregnskapet for 2024. Den finansielle nettoformuen fortsetter å øke, etter å ha økt kraftig de fire foregående årene. Den sesongjusterte nettofordringsraten steg fra 84 prosent av disponibel inntekt ved utgangen av 2019 til 126 prosent ved utgangen av 2024. Dette reflekterer at verdien av husholdningenes finansielle nettoformue har vokst mye raskere enn sektorens disponible inntekt i løpet av 5-årsperioden.

Hovedbildet kan forklares av både høye nettogevinster og høye nettofinansinvesteringer. I 2024 utgjorde nettogevinstene hele 315 milliarder kroner, mens nettofinansinvesteringene er beregnet til 50 milliarder kroner. Husholdningenes nettofinansinvesteringer i 5-årsperioden er beregnet vesentlig høyere enn de gjennomsnittlige nettofinansinvesteringene per år i 23-årsperioden fra og med 2002 til og med 2024. Utviklingen kan forklares av finansielle investeringer på et høyt nivå og moderat gjeldsvekst, særlig i siste del av 5-årsperioden.

Det er bankinnskudd og verdipapirfondsandeler som skiller seg ut blant investeringene. Bankinnskuddene økte med rekordhøye transaksjoner under de to pandemiårene 2020 og 2021, mens nettotegningen av verdipapirfond har økt kraftig mot slutten av 5-årsperioden. Investeringen i verdipapirfond var på hele 56 milliarder kroner i 2024, som er godt over gjennomsnittet i den siste 5-årsperioden som er anslått til 33 milliarder kroner per år. Det foreligger få indikasjoner på at husholdningene har trukket på oppsparte reserver, for eksempel for å finansiere forbruksutgifter.

Etter to år med svært moderat gjeldsvekst tiltok gjeldsveksten noe i 2024. Vekstratene i den siste 3-årsperioden er imidlertid beregnet vesentlig lavere enn den gjennomsnittlige vekstraten per år i 23-årsperioden. Gjeldsveksten gjenspeiles av den sesongjusterte gjeldsraten som ble redusert med mer enn 8 prosentpoeng i 2024. Gjeldsraten har falt fra 242,1 prosent av disponibel inntekt ved utgangen av 2. halvår 2021 til 221,9 prosent ved utgangen av 2024. Utviklingen i raten indikerer at husholdenes gjeldsbyrde er redusert i betydelig grad de siste 2,5 årene.

Renteoppgangen de siste årene fikk fullt gjennomslag i husholdningenes rentekostnader i 2024. Vi må tilbake til desember 2008 for å finne en rente på lån fra banker og kredittforetak som er høyere enn lånerenten i desember i fjor. Husholdningenes rentebelastning overfor banksektoren økte fra 9,8 prosent av disponibel inntekt i 2023 til 10,9 prosent i 2024. Indikatoren ligger nå betydelig høyere enn gjennomsnittet for den siste 15-årsperioden fra og med 2010 til og med 2024 som er anslått til 6,7 prosent av disponibel inntekt per år.

I 2024 ble det gjennomført en tallrevisjon av tidsserier i husholdningenes finansregnskap. De viktigste revisjonene inkluderer verdien av fast eiendom i utlandet, som ble reklassifisert fra andre fordringer til annen egenkapital; verdien av utenlandske husholdningers eiendom i Norge som ble flyttet fra annen gjeld på husholdningenes balanse til annen egenkapital på private ikke-finansielle foretaks balanse; og en oppjustering av husholdningenes lån til private ikke-finansielle foretak som skyldes oppdatert informasjon om fordringsforholdet. Transaksjonene i pensjonsforsikring ble også nedjustert. Årsaken er at g-regulering av pensjonsbeholdningene i offentlig tjenstepensjonsordninger er blitt reklassifisert fra å være transaksjon til å bli verdiendring.

Det er også foretatt en ny vurdering av klassifiseringen av kortsiktige og langsiktige lån fra bankene. Dette har endret avgrensningen av korte lån i forhold mot lange lån for låntakerne fra og med 1. kvartal 2018, men problemstillingen påvirker ikke makrobildet for husholdningene.

Abstract

Households' financial position has improved significantly according to the financial accounts for 2024. The financial net wealth continues to increase, following a sharp rise in the previous four years. The seasonally adjusted net financial asset-to-income ratio rose from 84 per cent of disposable income at the end of 2019 to 126 per cent at the end of 2024. This reflects that the value of households' net financial wealth has grown much faster than the sector's disposable income over the five-year period.

The overall picture can be explained by both high net holding gains and high net lending. In 2024, net holding gains amounted to as much as NOK 315 billion, while net lending is estimated at NOK 50 billion. Households' net lending in the five-year period is estimated to be significantly higher than the average net lending per year in the twenty three-year period from 2002 to 2024. This development is explained by unusually high financial investments and moderate debt growth, particularly in the last three years of the five-year period.

Bank deposits and mutual fund shares stand out. Transactions in bank deposits increased to record high levels during the pandemic years of 2020 and 2021, while acquisition of mutual fund shares increased sharply towards the end of the five-year period. Investments in mutual funds amounted to as much as NOK 56 billion in 2024, which is well above the average for the last five-year period, estimated at NOK 33 billion per year. There are few indications that households have depleted their savings, for instance, to finance consumer expenditure.

After two years of moderate debt growth, debt growth increased somewhat in 2024. However, the growth rate in the last three-year period is estimated to be well below the average growth rate per year in the twenty three-year period. The debt growth is reflected by the seasonally adjusted debt-to-income ratio, which was reduced by more than 8 percentage points in 2024. The debt-to-income ratio has fallen from 242.1 per cent of disposable income at the end of the second half of 2021 to 221.9 per cent at the end of 2024. The development in the ratio indicates that households' debt burden has been reduced by a considerable extent over the past 2.5 years.

The rise in interest rates in recent years had a full impact on households' interest expenses in 2024. We must go back to December 2008 to find an interest rate on loans from banks and mortgage companies higher than the interest rate in December last year. Households' interest expense burden towards the banking sector increased from 9.8 per cent of disposable income in 2023 to 10.9 per cent in 2024. The indicator is significantly higher than the average for the last fifteen-year period from 2010 to 2024, which is estimated at 6.7 per cent of disposable income per year.

In 2024, a benchmark revision of time series in households' financial accounts was conducted. The most significant revisions included the value of real estate abroad, which was reclassified from other accounts receivable to other equity; the value of foreign households' real estate in Norway, which was moved from other accounts payable on households' balance sheet to other equity on private non-financial corporations' balance sheet; and an upward revision of households' loans to private non-financial corporations due to updated information. Transactions in defined benefit pensions schemes for employees in the local government sector and state-owned health trusts (hospitals) were revised downwards. This was due to reclassification of an annually adjustment of households' pension entitlements that were reclassified from being a transaction to be a revaluation.

A new assessment has also been made of the classification of short-term and long-term loans from banks. The delimitation of short-term loans towards long-term loans for borrowers was adjusted starting from the first quarter of 2018, but this does not affect the macro picture for households.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag	4
Abstract.....	5
1. Husholdningenes finansregnskap.....	7
1.1. Den finansielle balansen ved utgangen av 2024	7
1.2. Nettofinansinvesteringene og nettogevinstene i 2024.....	8
2. De finansielle investeringene og gjeldsutviklingen	12
2.1. Finansinvesteringene	12
2.2. Gjeldstransaksjonene	15
3. Fordringer og gjeld ovenfor banksektoren	17
3.1. Husholdningenes nettogjeld til banksektoren.....	17
3.2. Renter på innskudd og lån.....	17
3.3. Husholdningenes rentebelastning	19
Referanser	20
Figurregister	21
Tabellregister	22

1. Husholdningenes finansregnskap

Husholdningene er en av de innenlandske hovedsektorene¹ i finansregnskapet. Den siste publiserte versjonen av husholdningenes finansregnskap for årene 2023 og 2024 er gjengitt i tabell 1.1. Tabellen illustrerer hovedstørrelsene på balansen samt transaksjoner og andre endringer som kan knyttes til de finansielle eiendelene og gjelda. Andre endringer² omfatter nettogevinster eller nettotap, og forklarer sammen med transaksjonene den årlige balanseendringen for størrelsene i tabellen.

Tabell 1.1   Finansregnskap for husholdningene. Milliarder kroner

	Beholdning		Transaksjoner		Andre endringer		Vekst ¹ og rater ² i prosent	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Finansielle eiendeler / fordringer	6 848	7 394	218	232	240	313	3,4	3,4
Sedler, mynt og bankinnskudd	1 695	1 772	57	77	0	0	3,5	4,5
Verdipapirer	2 054	2 250	31	54	88	142	1,6	2,6
Forsikringstekniske reserver	2 248	2 482	102	75	119	159	5,0	3,3
Utlån, eierandeler og andre fordringer	851	890	29	26	33	12	3,6	3,1
Gjeld	4 567	4 747	151	182	0	-2	3,4	4,0
Kortsiktige lån	102	103	2	1	0	0	2,1	0,8
Lån med pant i fast eiendom	3 696	3 821	130	125	0	0	3,6	3,4
Andre langsiktige lån	603	649	18	47	-1	-1	3,0	7,8
Annen gjeld	166	175	1	9	1	-1	0,6	5,6
Netto (fordringer minus gjeld)	2 282	2 646	67	50	240	315		
Fordringsrate, sesongjustert							347,1	347,4
Gjeldsrate, sesongjustert							230,3	221,9
Nettofordringsrate, sesongjustert							116,8	125,5
Memo								
Fordringer per innbygger, kroner	1 233 907	1 321 648						
Gjeld per innbygger, kroner	822 837	848 612						
Nettofordringer per innbygger, kroner	411 070	473 037						

¹ Vekstratene er beregnet som transaksjoner i prosent av beholdninger ved utgangen av året før.

² Fordrings-, gjelds- og nettofordringsrater er beregnet som fordringer, gjeld og nettofordringer i prosent av disponibel inntekt.

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [08101](#), [10788](#), [09477](#) og [10799](#)

1.1. Den finansielle balansen ved utgangen av 2024

De finansielle eiendelene eller fordringene summerte seg til 7 394 milliarder kroner ved utgangen av 2024. Dette tilsvarer omtrent 1 322 000 kroner per innbygger. Husholdningenes gjeld utgjorde 4 747 milliarder kroner, noe som tilsvarer omtrent 849 000 kroner per innbygger. Gjelda domineres av lån fra finansiell sektor og 80 prosent av husholdningenes gjeld var lån med pant i fast eiendom.

Den finansielle nettoformuen, eller nettofordringene, er differansen mellom fordringer og gjeld. Nettofordringene ble beregnet til 2 646 milliarder kroner ved utgangen av 2024, noe som tilsvarer omtrent 473 000 kroner per innbygger. Det siste året økte nettofordringene med 365 millioner kroner, som utgjør omtrent 62 000 kroner per innbygger.

Økningen i nettoformuen illustreres av husholdningenes nettofordringsrate. Raten er definert som nettofordringer i prosent av disponibel inntekt mv³ og utviklingen i den siste 5-årsperioden er

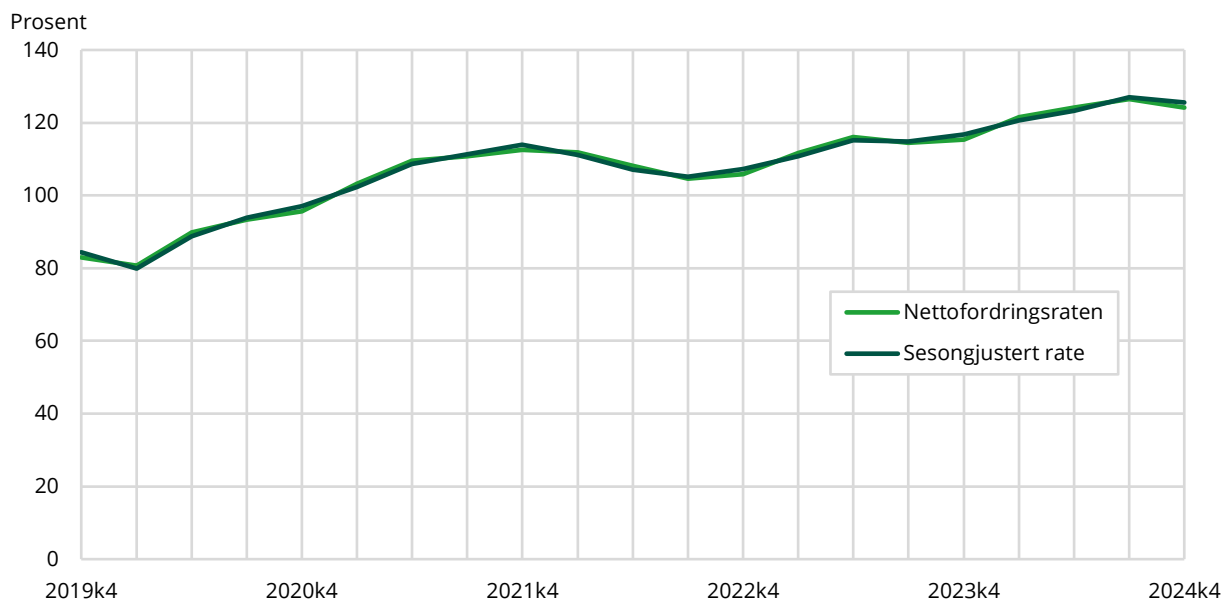
¹ Det finansielle sektorregnskapet omfatter fem innenlandske hovedsektorer og utlandet. De fem innenlandske sektorene er husholdninger, ikke-finansielle foretak, finansielle foretak, offentlig forvaltning og ideelle organisasjoner.

² Definert som summen av nettogevinster / nettotap og andre volumendringer. Det er registrert en volumendring på 17 milliarder i 2024.

³ Summen av disponibel inntekt og korreksjon for endring i pensjonsrettigheter minus ekstraordinært aksjeutbytte.

illustrert i figur 1.1. Av figuren framgår det at nettofordringsraten justert for sesongvariasjoner økte fra 116,8 prosent til 125,5 prosent fra utgangen av 2023 til utgangen av 2024. Økningen reflekterer at nettofordringene har vokst raskere enn den disponible inntekten det siste året. Utviklingen avtok i 4. kvartal 2024.

Figur 1.1 Husholdningenes nettofordringsrate i prosent av disponibel inntekt. Kvartalstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikkbanktabell [09477](#) og [10799](#)

Nettofordringsraten har økt kraftig i 5-årsperioden, med hele 41 prosentpoeng fra utgangen 2019 til utgangen av 2024. Den kraftige økningen forklares både av høye nettofinansinvesteringer og store nettogevinster.

Disponibel inntekt i 4. kvartal 2021 ble sterkt påvirket av et ekstraordinært aksjeutbytte. I figur 1.1 er disponibel inntekt korrigert for det ekstraordinære aksjeutbyttet.

1.2. Nettofinansinvesteringene og nettogevinstene i 2024

Husholdningenes nettofinansinvesteringer⁴ i milliarder kroner er illustrert i figur 1.2. Figuren dekker 23-årsperioden fra og med 2002 til og med 2024 og omfatter også to serier som illustrerer nettofinansinvesteringene som en prosentandel av disponibel inntekt mv og årsgjennomsnittet for prosentandelen i perioden.

Av figuren framgår det at nettofinansinvesteringene de siste fem årene er beregnet betydelig høyere enn gjennomsnittet i 23-årsperioden. Nettofinansinvesteringene ble beregnet til rekordhøye 104 milliarder kroner i 2021, som er en foreløpig toppnotering. I 2024 var nettofinansinvesteringene 50 milliarder kroner, som er en nedgang på 17 milliarder kroner fra 2023. Det siste året ble den finansielle investeringsraten beregnet til 2,4 prosent av disponibel inntekt mot 3,5 prosent i 2023. Gjennomsnittet i 23-årsperioden er anslått til -1 prosent av disponibel inntekt.

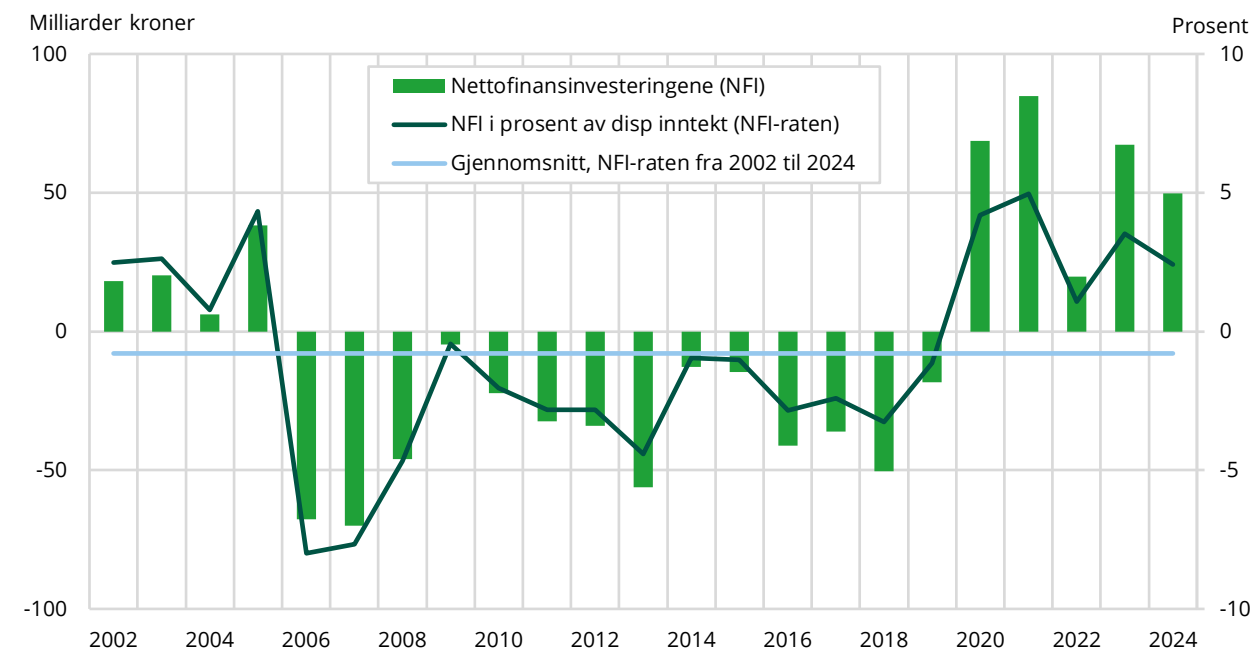
En vesentlig andel av husholdningenes fordringer er i noterte finansielle objekter. Det gjelder børsnoterte aksjer og verdipapirfondsandeler, men også opptjente reserver i livsforsikring og innskuddsbasert pensjonsforsikring behandles som noterte verdipapirer⁵. Gevinster og tap knyttet

⁴ Nettofinansinvesteringene er lik differansen mellom finansielle investeringer og økningen i gjeld (gjeldstransaksjonene).

⁵ Markedsverdien av disse reservene inngår på husholdningenes balanse.

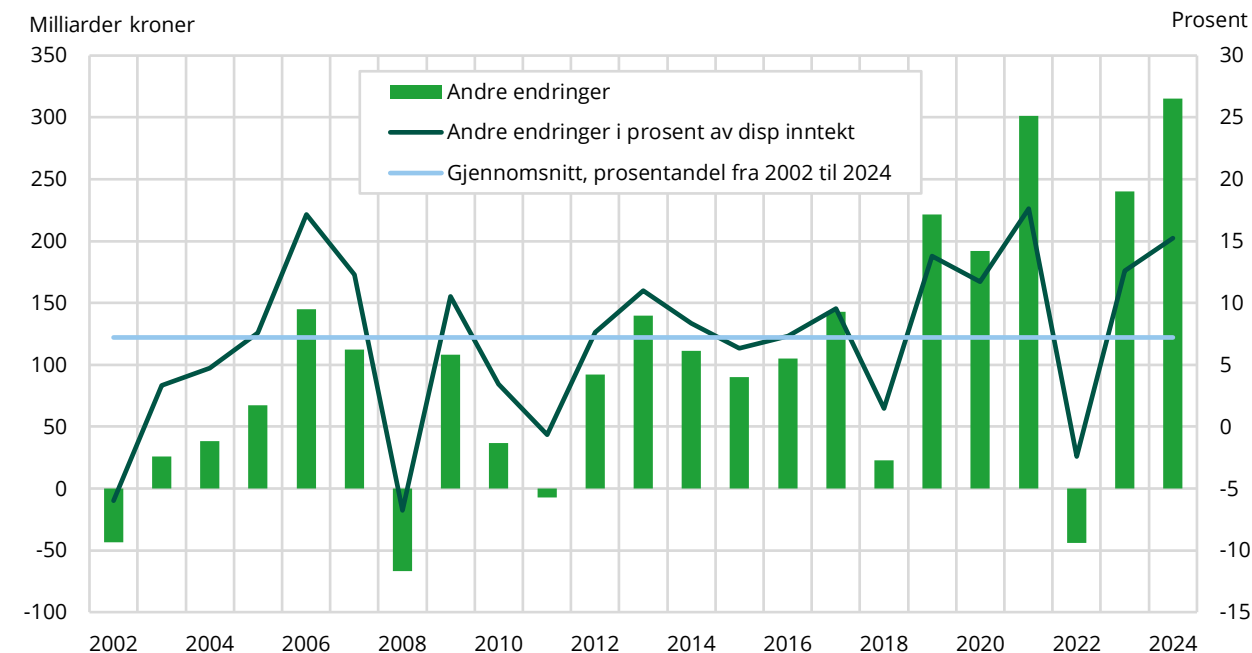
til noterte verdipapirer registreres som andre endringer i finansregnskapet, men andre endringer omfatter også verdiendringer i unoterte finansobjekter, blant annet unoterte aksjer.

Figur 1.2 Husholdningenes nettofinansinvesteringer (NFI). Milliarder kroner og prosent av disponibel inntekt

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#) og [10799](#)

Figur 1.3 Husholdningenes nettogevinst / tap (andre endringer). Milliarder kroner og prosent av disponibel inntekt

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#) og [10799](#)

Husholdningenes nettogevinst og nettotap i milliarder kroner i 23-årsperioden er illustrert i figur 1.3. I figuren inngår også to serier som viser nettogevinst / nettotap som en prosentandel av disponibel inntekt mv og årsgjennomsnittet for prosentandelen i perioden. Av figuren framgår det at nettogevinstene utgjorde hele 315 milliarder kroner i 2024. Gevinstene året før var på 240 milliarder kroner. Verdiøkningen i 2024 er beregnet til 15,3 prosent av disponibel inntekt som er vesentlig høyere enn gjennomsnittet i 23-årsperioden, anslått til 7,2 prosent per år.

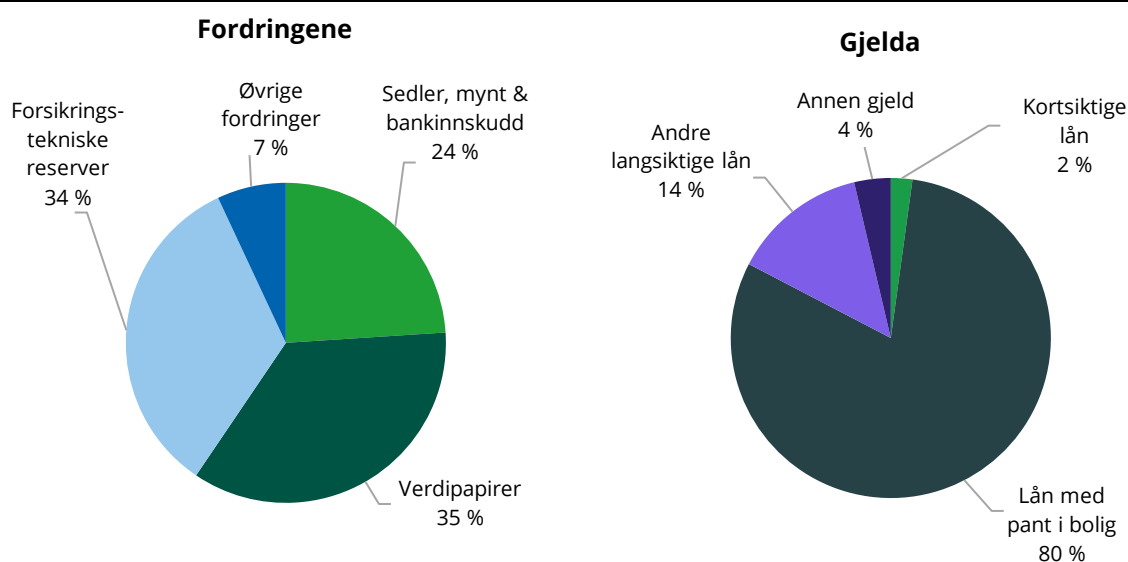
På kontoen for andre endringer i finansregnskapet registreres hovedsakelig valutakurs- og prisendringer i verdipapirmarkedene⁶. Nettogevinstene det siste året forklares både av prisøkninger på verdipapirer og av en svekket kronekurs. Hovedindeksen på Oslo Børs økte med 9 prosent i 2024, mens den norske kronen svekket seg med 5 prosent mot euro og danske kroner og 2 prosent mot svenske kroner.

I løpet av de siste fem årene har husholdningene nettotegnet verdipapirfondsandeler i et vesentlig større omfang enn tidligere. Verdipapirfonds andel av totale fordringer har i perioden økt fra 4,6 prosent til 8,2 prosent. Forvalterne⁷ av verdipapirfond kjøper både utenlandske og norske verdipapirer. Verdipapirfond med en høy andel utenlandske verdipapirer påvirkes både av endringer i valutakursene og av prisendringer i verdipapirmarkedene. Fondsforvalterne tilbyr verdipapirfond med og uten valutasikring, og valutasikrede fond påvirkes bare av endringer i markedsprisene.

Husholdningenes direkte nettofordringer overfor utlandet utgjorde nesten 19 prosent av de totale nettofordringene i 2024. En betydelig andel av nettofordringene overfor utlandet forklares av annen egenkapital, hvorav 91 prosent var fordringer overfor utlandet. Andelen reflekterer den finansielle verdien av fast eiendom i utlandet som eies av nordmenn. En annen stor fordringspost overfor utlandet er utenlandske aksjer. Om lag 38 prosent av husholdningenes beholdning av noterte aksjer var utenlandske aksjer ved utgangen av 2024. Utenlandske aksjer og annen egenkapital i utlandet er anslått til henholdsvis 115 og 341 milliarder kroner.

Kildestatistikkene som ligger til grunn for beregningene for husholdningenes utenlandske fordringer er ikke like detaljerte og fullstendige som andre kilder i beregningsgrunnlaget for finansregnskapet. Anslagene for utenlandske fordringer er derfor beheftet med større usikkerhet enn tallene for innenlandske fordringsforhold.

Figur 1.4 Husholdningenes fordringer og gjeld ved utgangen av 2024. Prosentandeler av totale fordringer og gjeld

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikkbanktabell [08101](#) og [10788](#)

⁶ Finansregnskapet splitter ikke gevinster / tap opp etter endringer i markedspriser og valutakurser. Nettogevinster eller nettotap oppsummerer alle typer verdiendringer, - både pris-, kurs- og beregnede verdiendringer.

⁷ I finansregnskapet registreres verdipapirfond forvaltet av innenlandske forvaltere mot S124 Investeringsfond utenom pengemarkedsfond, mens fond med utenlandske forvaltere registreres mot S2 Utlandet.

Boks 1. Hovedrevisjonen 2024, fordringer og gjeld**Hovedrevisjonen 2024**

Det ble gjennomført en tallrevisjon av nasjonalregnskapssystemet i 2024 som har endret noen størrelser i husholdningenes finansregnskap.

Fast eiendom i utlandet vurderes i nasjonalregnskapet som en finansiell fordring for innenlandske husholdninger overfor utlandet. Fast eiendom i utlandet er reklassifisert fra å være andre fordringer til å bli annen egenkapital. Fast eiendom eid av utenlandske husholdninger er flyttet fra innenlandske husholdningers gjeld til private ikke-finansielle foretaks gjeld overfor utlandet. Husholdningenes nettofinansinvesteringer og nettofordringer er oppjustert som følge av revisjonen.

Husholdningenes medlemsinnskudd i COOP-foretakene er revidert. Revisjonen har oppjustert husholdningenes utlån til ikke-finansielle foretak i perioden fra og med 1. kvartal 2012. Husholdningenes nettofinansinvesteringer og nettofordringer er oppjustert som følge av revisjonen.

Transaksjonsberegningene for offentlige fonderte pensjonsordninger i finansregnskapet er revidert. G-regulering av opptjente pensjonsrettigheter i de offentlige ordningene er reklassifisert fra å være en transaksjon til å bli behandlet som en verdiendring. De nye transaksjonene i opptjente pensjonsrettigheter, -fratrasket reguleringsbeløpet -, er foreløpig beregnet for perioden fra og med 1. kvartal 2012 til og med 3. kvartal 2024. Husholdningenes nettofinansinvesteringer er nedjustert som følge av revisjonen.

Fordringer og gjeld

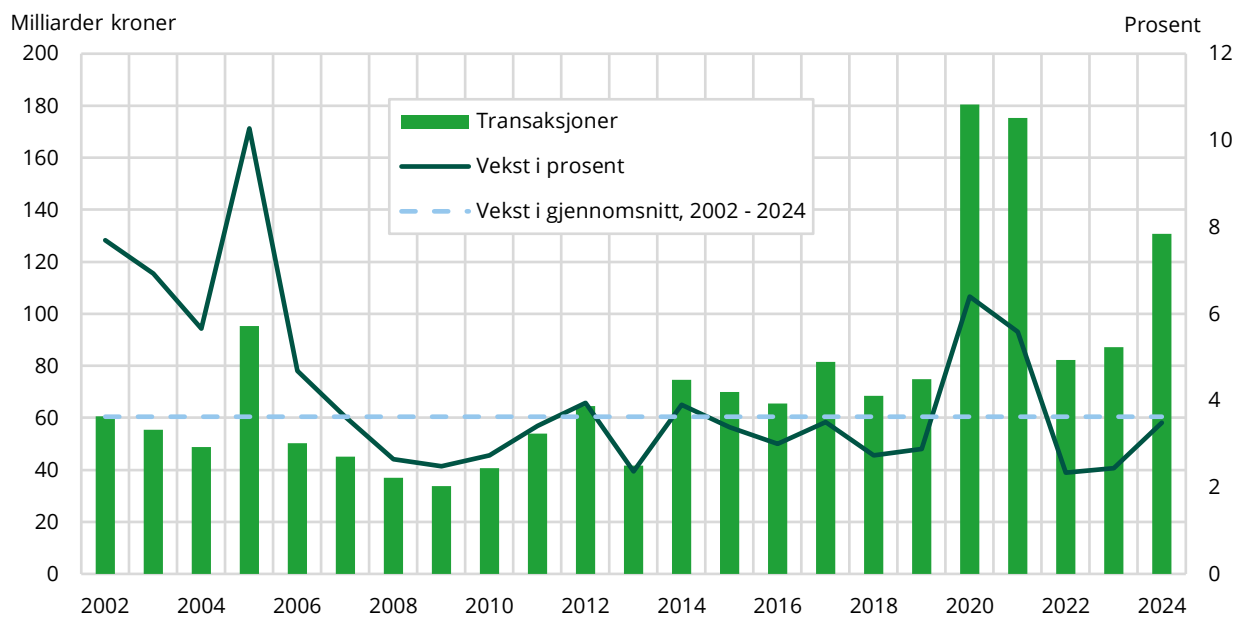
Figur 1.4 illustrerer husholdningenes fordringer og gjeld etter finansobjekt. Fire objekter dominerer balansen til husholdningene. Disse finansobjektene er kontanter og bankinnskudd, verdipapirer samt forsikringstekniske reserver på fordringssiden av balansen, og lån med pant i bolig på gjeldssiden av balansen. Kontanter og bankinnskudd utgjorde 24 prosent av de totale fordringene ved utgangen av 2024. Andelen for verdipapirer og forsikringstekniske reserver er anslått til henholdsvis 35 og 34 prosent av fordringene. Husholdningenes lån med pant i bolig utgjorde 80 prosent av den totale gjelden.

Verdipapirer omfatter obligasjoner, noterte og unoterte aksjer, annen egenkapital og verdipapirfondsandeler, mens forsikringstekniske reserver omfatter opptjente reserver i skade-, livs- og pensjonsforsikring. Lån med pant i bolig omfatter både rammelån og nedbetalingslån.

2. De finansielle investeringene og gjeldsutviklingen

Hovedbildet i finansregnskapet for 2024 beskriver en husholdningssektor som har fortsatt å bygge opp finansielle reserver. Det er få tegn til at husholdningene har trukket på likvide midler. I 2024 økte de finansielle investeringene sammenlignet med året før. Gjelda økte fortsatt moderat i 2024, selv om gjeldsveksten tiltok noe. Nedenfor har vi kommentert utviklingen i de viktigste finansielle eiendelene og gjelda som inngår på husholdningenes balanse.

Figur 2.1 Bankinnskudd mv og verdipapirer, transaksjoner i milliarder kroner og vekst i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#)

2.1. Finansinvesteringene

Figur 2.1 viser husholdningenes nettoinvesteringer i bankinnskudd mv og verdipapirer i milliarder kroner i 23-årsperioden til og med 2024. Figuren omfatter de mest likvide finansielle eiendelene, som er kontanter, bankinnskudd og noterte verdipapirer. I tillegg inngår investeringene i unoterte aksjer og annen egenkapital i aggregatet verdipapirer. Figuren omfatter også en vekstrate⁸ som illustrerer de årlig nettoinvesteringene i prosent av beholdningsverdiene til finansobjektene ved utgangen av året før og det årlige gjennomsnittet for vekstraten i 23-årsperioden.

I 2024 utgjorde nettoinvesteringene i de likvide eiendelene 131 milliarder kroner, som er 44 milliarder høyere enn i 2023, da investeringene ble beregnet til 87 milliarder kroner. Det siste året er investeringsveksten anslått til 3,5 prosent, men veksten er noe lavere enn gjennomsnittet for 23-årsperioden som er anslått til 3,6 prosent per år. Investeringsveksten har de tre siste årene vært lavere enn gjennomsnittet. Dette kan sees i sammenheng med avviklingen av koronatiltakene i 2022 som blant annet økte konsumutgiftene og reduserte sparing og nettofinansinvesteringene. Negativ realinntektsutvikling i 2022 og 2023, tiltakende prisstigning og økte rentekostnader kan også forklare lavere finansielle investeringer i 3-årsperioden.

⁸ Alle vekstrater i rapporten er beregnet som transaksjoner i år *t* i prosent av utgangsbeholdningene i år *t-1* for de aktuelle finansobjektene.

Bankinnskudd er et alternativ mange husholdninger velger i forvaltningen av oppsparte midler og adferden reflekterer liten risikovilje blant husholdningene. Det siste året har beholdningen av kontanter og bankinnskudd økt med 77 milliarder kroner. Dette representerer en vekst i forhold til 2023, da innskuddene økte med 57 milliarder kroner. Fortsatt plasseres det midler i bundne bankinnskudd, men i betydelig mindre grad enn i 2022 og 2023.

Den andre store fordringsposten på balansen er verdipapirer. Nettoinvesteringer i verdipapirer økte fra 37 milliarder kroner i 2023 til 58 milliarder kroner i 2024. Vi må tilbake til de to pandemiårene 2020 og 2021 for å finne høyere verdipapirinvesteringer, som da var henholdsvis 63 og 84 milliarder kroner. Det er nettotegningene av verdipapirfondsandeler som hovedsakelig driver denne utviklingen i 2024. De finansielle investeringene i fondsandeler økte fra 27 milliarder kroner i 2023 til hele 56 milliarder kroner i fjor. Nettosalg av børsnoterte aksjer, obligasjoner og sertifikater utgjorde 4 milliarder kroner det siste året, som er om lag på samme nivå som i 2023.

Nettoinvesteringene i unoterte aksjer i 2023 og 2024 er foreløpig anslått til omtrent 2 milliarder kroner per år som er på omtrent samme nivå som i 2019. De ekstraordinært høye investeringene i unoterte aksjer på 23 milliarder kroner i 2021 forklares av det ekstraordinære aksjeutbyttet i 2021 som antas å være delvis reinvestert som innskutt egenkapital i aksjeselskaper.

Det tredje store finansobjektet på balansen er forsikringstekniske reserver. Beholdninger, transaksjoner og andre endringer i den siste 5-årsperioden for livs- og pensjonsforsikring er illustrert i tabell 2.1. Av tabellen framgår det at husholdningenes opptjente rettigheter i fonderte livs- og pensjonsforsikringsordninger utgjorde om lag 2 425 milliarder kroner ved utgangen av 2024. Utviklingen i transaksjonene drives av pensjonsordningene og det siste året økte opptjente pensjonsrettigheter med 76 milliarder kroner mot 100 milliarder kroner i 2023. Beregningene i 2024 er basert på foreløpig statistikk og kan bli revidert.

Transaksjonene knyttet til de fonderte tjenestepensjonsordningene ble nedjustert i hovedrevisjonen 2024. Revisjonen gjelder g-reguleringen av pensjonsbeholdningene i de offentlige ytelsesbaserte ordningene som er reklassifisert fra å være en transaksjon til å bli behandlet som en verdiendring. Opptjente pensjonsrettigheter i de offentlige fonderte ordningene beregnes nå etter de samme prinsippene som benyttes for de ikke-fonderte pensjonsordningene i Statens pensjonskasse (SPK) og folketrygden (NAV).

Det løpende publiserte nasjonalregnskapet (kjerneregnskapet) gir ikke en helhetlig beskrivelse av pensjonssystemet siden de opptjente pensjonsrettighetene i SPK og folketrygden ikke inngår i det løpende publiserte finansregnskapet⁹. Det er derfor etablert en tilleggstabell for pensjoner i ESA¹⁰ som omfatter et komplett rammeverk for pensjonsordningene. Tabellen er avgrenset til det som ofte omtales som kollektive pensjonsordninger. For Norges del vil det si de fondsbaserte tjenestepensjonene, tjenestepensjonene i SPK og folketrygdens pensjonsordninger¹¹.

Tabell 29 (tilleggstabellen) er foreløpig bare oppdatert til og med året 2021. I 2021 ble BNP-andelen for de fonderte tjenestepensjonene beregnet til 53 prosent av BNP for Fastlands-Norge. Andelene for pensjonsordningene i SPK og folketrygden ble anslått til henholdsvis 23 og 321 prosent av Fastlands-Norges BNP.

⁹ Dette er helt på linje med anbefalingene i nasjonalregnskapsmanualene (ESA og SNA).

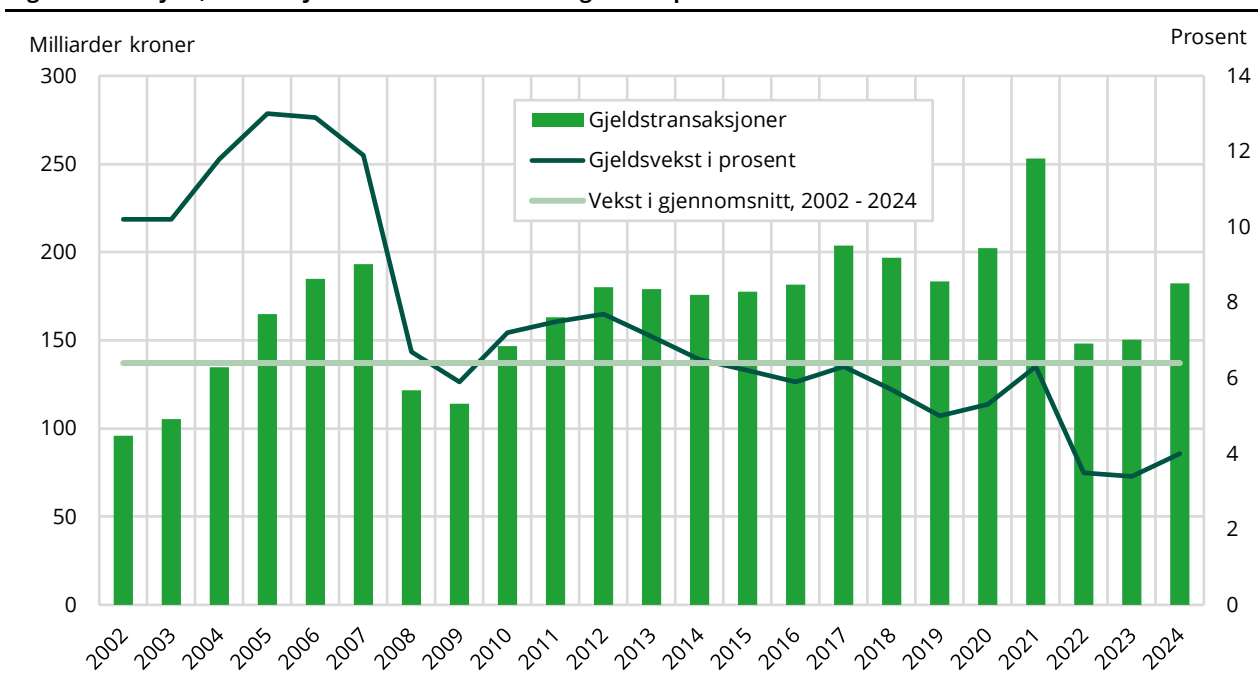
¹⁰ Tabell 29 Accrued-to-date pension entitlements in social insurance i manualen European System of Accounts.

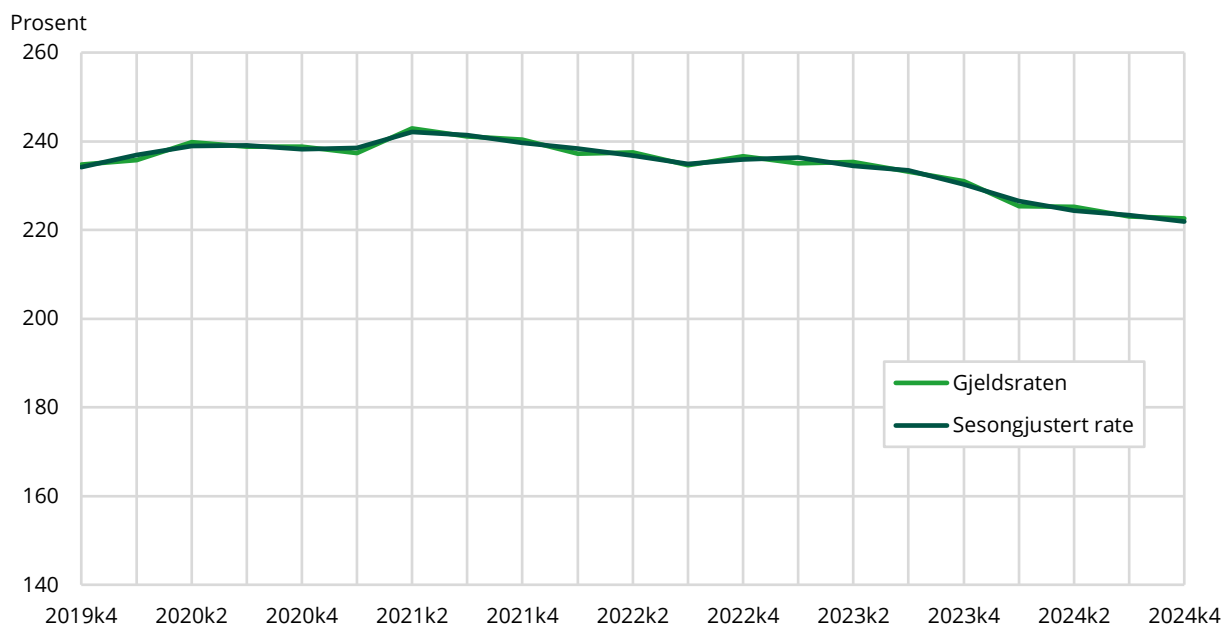
¹¹ Pensjonsrettighetene i SPK og folketrygden er estimert i mikrosimuleringsmodellen Mosart

Tabell 2.1 Husholdningenes fordringer overfor livsforsikringsselskapene og pensjonskassene. Milliarder kroner

	2020	2021	2022	2023	2024
Livsforsikring					
Beholdning ved inngang av året	147	158	179	166	183
Transaksjoner	5	9	-2	1	0
Andre endringer	6	12	-11	16	24
Beholdning ved utgangen av året	158	179	166	183	207
Innskuddsbaserte pensjonsordninger					
Beholdning ved inngangen av året	298	354	432	426	522
Transaksjoner	38	50	46	52	49
Andre endringer	19	28	-52	44	86
Beholdning ved utgangen av året	354	432	426	522	658
Ytelsesbaserte pensjonsordninger					
Beholdning ved inngangen av året	1 235	1 252	1 325	1 379	1 486
Transaksjoner	23	42	24	48	26
Andre endringer	-6	31	31	59	48
Beholdning ved utgangen av året	1 252	1 325	1 379	1 486	1 560

Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#),

Figur 2.2 Gjeld, transaksjoner i milliarder kroner og vekst i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#)

Figur 2.3 Husholdningenes gjeldsråde. Gjeld i prosent av disponibel inntekt mv. Sesongjusterte kvartalstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [09477](#), [10788](#) og [10799](#)

2.2. Gjeldstransaksjonene

Utviklingen i husholdningenes samlede gjeld er illustrert i figur 2.2. Figuren inneholder tall for transaksjonene i milliarder kroner, beregnet gjeldsvekst per år og gjennomsnittet for den årlige gjeldsveksten i 23-årsperioden til og med 2024. Gjeldstransaksjonene er definert som summen av nye innvilgede lån og påløpte ikke-betalte renteutgifter fratrasket avdrag på eksisterende lån.

Etter to år med svært moderat gjeldsvekst tiltok gjeldsveksten noe i 2024. Gjeldsøkningen er beregnet til 182 milliarder kroner det siste året som er 32 milliarder kroner høyere enn i 2023. Gjeldsveksten er beregnet til om lag 4,0 prosent i 2024 og vekstraten økte fra 3,5 prosent per år i den foregående 2-årsperioden.

Gjeldsveksten den siste 3-årsperioden ligger godt under den gjennomsnittlige gjeldsveksten i 23-årsperioden. Gjennomsnittet for gjeldsveksten er anslått til 6,4 prosent per år i perioden.

Husholdningenes gjeldsråde er definert som gjeld i prosent av disponibel inntekt mv. Gjeldsraten justert for sesongvariasjoner er gjengitt i figur 2.3 og figuren illustrerer gjeldsutviklingen i den siste 5-årsperioden. Den sesongjusterte gjeldsraten ble beregnet til 221,9 prosent av disponibel inntekt ved utgangen 2024, som er ned fra 230,3 prosent ved utgangen av 2023. Utviklingen reflekterer at gjelda i 2024 har vokst saktere enn disponibel inntekt, og gjeldsraten falt i alle kvartaler det siste året.

Gjeldsraten ble som nettofordringsraten i 2021 betydelig nedjustert på grunn av det store ekstraordinære aksjeutbyttet. I figur 2.3 er disponibel inntekt derfor korrigert for dette utbyttet på samme måte som i beregningene av nettofordringsraten. Det framgår av figuren at gjeldsraten har falt med 20 prosentpoeng fra utgangen 2. kvartal 2021 til utgangen 2024. Dette representerer en vesentlig reduksjon av husholdningenes gjeldsbyrde.

Husholdningenes gjeld domineres av lån fra banker og kredittforetak og gjeldsveksten vil i stor grad være bestemt av utviklingen i lån med pant i fast eiendom. Husholdningenes gjeldsforhold overfor banksektoren analyseres i Norges Banks utlånsundersøkelse. Den kvartalsvise undersøkelsen i 2024 underbygger den observerte gjeldsutviklingen i finansregnskapet. Bankene rapporterte om en

moderat økning i etterspørsel etter boliglån fra husholdningene i 2. halvår 2024. Det er særlig etterspørselen etter fastrentelån som har økt. Bankenes kredittpraksis overfor husholdningene har i liten grad endret seg i løpet av 2024, men bankene venter litt lettelser i kredittpraksisen i første kvartal 2025 knyttet til førstehjemslån som følge av endringer i utlånsforskriften¹².

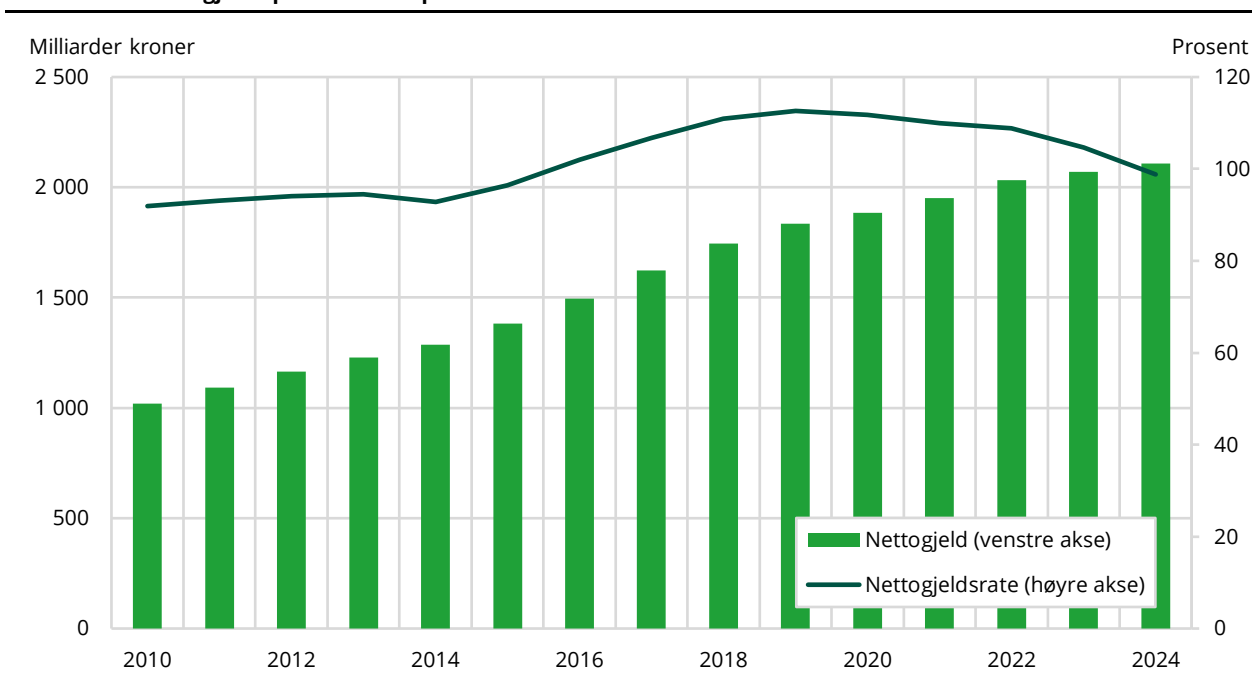
---

¹² Fra 1. Januar 2025 er kravet til egenkapital for boliglån redusert fra 15 til 10 prosent. Det legges også bedre til rette for fastrenteavtaler og det understrekes av bankene kan gjøre individuelle vurderinger blant annet for barnefamilier.

3. Fordringer og gjeld ovenfor banksektoren

Husholdningenes gjeld til banksektoren¹³ utgjorde om lag 82 prosent av den totale gjelden ved utgangen av 2024. Tradisjonelt har norske husholdninger hatt en stor andel av sine fordringer i bankinnskudd og innskuddene utgjorde i overkant av 44 prosent av lånene fra banksektoren. Husholdningene har gjennom sine egne bankinnskudd finansiert en betydelig andel av sine egne lån fra banksektoren. Andelen har imidlertid falt i løpet av årene fordi de årlige utlånene fra banksektoren har vokst raskere enn de årlige innskuddene. De siste årene har imidlertid denne utviklingen stoppet opp, og innskuddenes andel av lånene økte marginalt i løpet av 2024.

Figur 3.1 Husholdningenes nettogjeld til banker og kredittforetak ved utgangen av året. Milliarder kroner og nettogjeld i prosent av disponibel inntekt mv

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10788](#) og [10799](#)

3.1. Husholdningenes nettogjeld til banksektoren

Husholdningenes nettogjeld til banker og kredittforetak er lån og annen gjeld fratrukket innskudd og andre fordringer. Ved utgangen av 2024 utgjorde totale fordringer overfor banksektoren 1 783 milliarder kroner, mens husholdningenes totale gjeld til sektoren utgjorde 3 890 milliarder kroner. Nettogjelda ble beregnet til 2 107 milliarder kroner ved utgangen av året.

Figur 3.1 illustrerer årstall for nettogjelda og nettogjelda i prosent av disponibel inntekt mv for årene fra 2010 til 2024. Nettogjelda økte med 39 milliarder kroner fra utgangen 2023 til utgangen 2024. Tendensen de siste årene har vært at økningen i nettogjelda til banksektoren har avtatt. Gjeldsraten flatet ut på et nivå på omtrent 113 prosent av disponibel inntekt i 2019 og har etter dette falt. Nettogjelda ble beregnet til 99 prosent av disponibel inntekt ved utgangen av 2024.

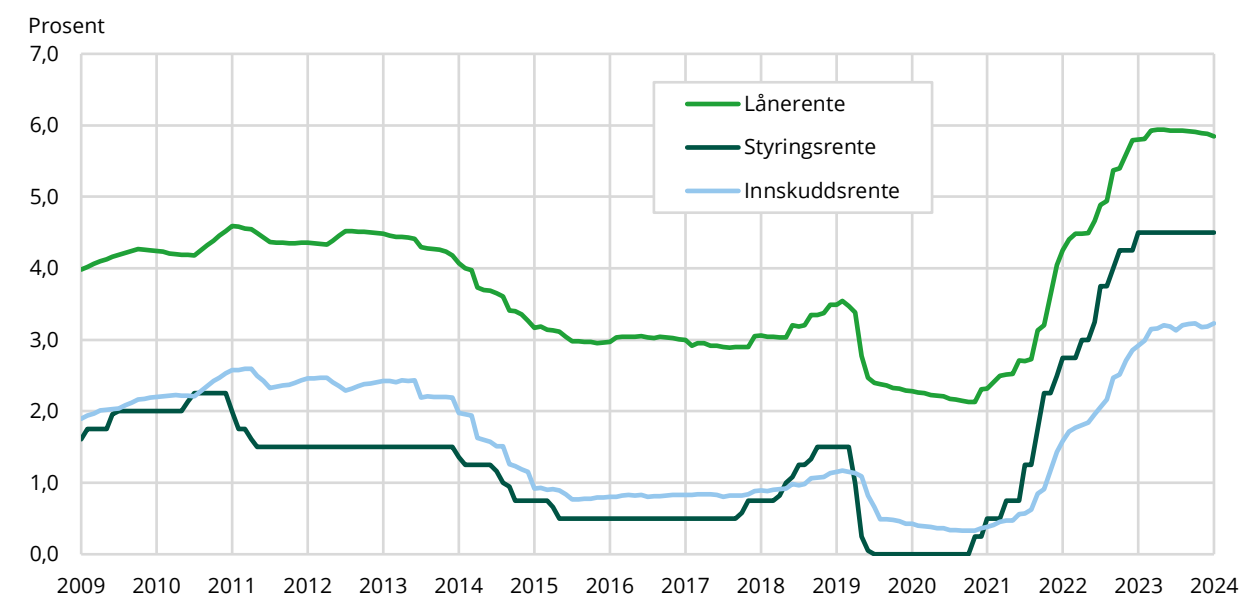
3.2. Renter på innskudd og lån

Husholdningenes renteinntekter og renteutgifter vil i hovedsak være bestemt av rentebærende fordringer og gjeld og av det gjeldende rentenivået. De gjennomsnittlige innskudds- og

¹³ Banksektoren defineres i dette kapitlet som banker og kredittforetak.

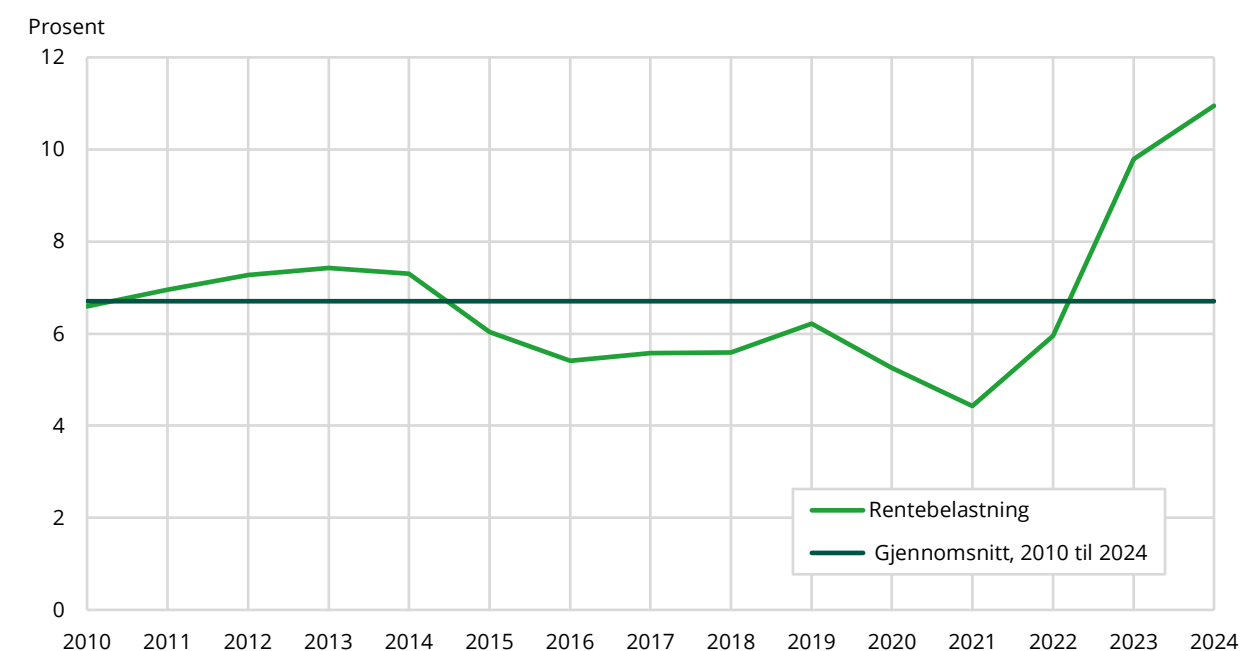
utlånsrentene knyttet til bankinnskudd og lån i banker og kredittforetak er illustrert i figur 3.2 sammen med Norges Banks styringsrente.

Figur 3.2 Styringsrente og gjennomsnittlige renter på bankinnskudd og lån i banker og kredittforetak. Månedstall i prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [10701](#), [11018](#), [11019](#), [07200](#) og [10745](#)

Figur 3.3 Husholdningenes rentebelastning knyttet til lån i banker og kredittforetak. Renteutgifter i prosent av disponibel inntekt mv. Årstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå, statistikktabell [07200](#), [10745](#), [10788](#) og [10799](#)

Figuren viser at rentene på husholdningenes innskudd og lån i hovedsak har fulgt styringsrenta. Styringsrenta har vært uendret i 2024, og var ved utgangen av året 4,50 prosent.

Den gjennomsnittlige renta på utlån fra banksektoren til husholdninger økte marginalt fra 5,80 prosent ved utgangen av 2023 til 5,85 prosent ved utgangen 2024. Lånerenten påvirkes hovedsakelig av prisen på tilgjengelig kapital («innlån / funding»), konkurransen mellom bankene og endringer i lovpålagte krav til egenkapital. Husholdningenes bankinnskudd, som er en del av

sektorens funding, utgjorde i overkant av 16 prosent av banker og kredittforetaks forvaltningskapital i 2024.

Den gjennomsnittlige innskuddsrenta var 3,23 prosent ved utgangen av 2024 mot 2,92 prosent ved utgangen av 2023. Utlånsrenta er vanligvis høyere enn innskuddsrenta, men rentedifferansen falt fra 2,88 prosentpoeng til 2,67 prosentpoeng i løpet av 2024. Figuren viser også at styringsrenta har vært høyere enn innskuddsrenta de siste tre årene. Ved utgangen av 2024 lå styringsrenta 1,27 prosentpoeng over husholdningenes gjennomsnittlige innskuddsrente.

3.3. Husholdningenes rentebelastning

Husholdningenes rentebelastning knyttet til lånegjelda i banksektoren er illustrert i figur 3.3. Figuren omfatter en indikator for rentebelastningen som viser renteutgiftene som en prosentandel av disponibel inntekt mv. Rentebelastningen økte fra 9,8 prosent i 2023 til 10,9 prosent i 2024. Indikatoren ligger nå vesentlig høyere enn årsgjennomsnittet for 15-årsperioden som dekkes av figuren. Dette gjennomsnittet er anslått til 6,7 prosent av disponibel inntekt.

Utviklingen det siste året forklares av økningen i lånerentene de siste årene, som i 2024 fikk fullt gjennomslag i husholdningenes rentekostnader. Vi må tilbake til desember 2008 for å finne en lånerente som er høyere enn lånerenta i desember 2024. Renta på totale utlån fra banksektoren til husholdningene var da 7,28 prosent.

Referanser

Statistisk sentralbyrå (2025). Finansielle sektorregnskaper. <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/finansregnskap/statistikk/finansielle-sektorregnskaper>

Statistisk sentralbyrå (2025). Nasjonalregnskap, inntekts- og kapitalregnskapet. <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/nasjonalregnskap-inntekts-og-kapitalregnskapet>

Statistisk sentralbyrå (2025). Renter i banker og kredittforetak. <https://www.ssb.no/bank-og-finansmarked/finansinstitusjoner-og-andre-finansielle-foretak/statistikk/renter-i-banker-og-kredittforetak>

Statistisk sentralbyrå (2022) Mikrosimuleringsmodellen Mosart. <https://www.ssb.no/forskning/befolkning-og-offentlig-okonomi/demografi-utdanning-arbeidsmarked-og-trygd-mosart/mikrosimuleringsmodellen-mosart>

Eurostat (2024) Pensions in national accounts. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/pensions>

Norges Bank (2025). Utlånsundersøkelser. <https://www.norges-bank.no/aktuelt/publikasjoner/?selectedFacets%5bType%5d=68544>

Figurregister

Figur 1.1	Husholdningenes nettofordringsrate i prosent av disponibel inntekt. Kvartalstall.....	8
Figur 1.2	Husholdningenes nettofinansinvesteringer (NFI). Milliarder kroner og prosent av disponibel inntekt	9
Figur 1.3	Husholdningenes nettogevinster / tap (andre endringer). Milliarder kroner og prosent av disponibel inntekt	9
Figur 1.4	Husholdningenes fordringer og gjeld ved utgangen av 2024. Prosentandeler av totale fordringer og gjeld	10
Figur 2.1	Bankinnskudd mv og verdipapirer, transaksjoner i milliarder kroner og vekst i prosent	12
Figur 2.2	Gjeld, transaksjoner i milliarder kroner og vekst i prosent.....	14
Figur 2.3	Husholdningenes gjeldsrate. Gjeld i prosent av disponibel inntekt mv. Sesongjusterte kvartalstall	15
Figur 3.1	Husholdningenes nettogjeld til banker og kredittforetak ved utgangen av året. Milliarder kroner og nettogjeld i prosent av disponibel inntekt mv	17
Figur 3.2	Styringsrente og gjennomsnittlige renter på bankinnskudd og lån i banker og kredittforetak. Månedstall i prosent	18
Figur 3.3	Husholdningenes rentebelastning knyttet til lån i banker og kredittforetak. Renteutgifter i prosent av disponibel inntekt mv. Årstall.....	18

Tabellregister

Tabell 1.1	Finansregnskap for husholdningene. Milliarder kroner	7
Tabell 2.1	Husholdningenes fordringer overfor livsforsikringsselskapene og pensjonskassene. Milliarder kroner	14